

PREDKONGRESNI RAZGOVORI

Zastopniki delovnih kolektivov govorijo o kongresu

V predkongresnih razgovorih s sodelavci »Naše skupnosti« so delegati za kongres delavskih svetov iz več naših delovnih kolektivov podali svoje ugotovitve o problemih delavskega samoupravljanja v njihovem podjetju oziroma v njihovi veji, o katerih naj bi se na kongresu razpravljalo. Hkrati so delegati poudarili velik pomen, ki ga bo imel kongres za razvoj delavskega samoupravljanja pri nas. Delegati so mnenja, da kongres ne bo samo kraj za medsebojno seznanjanje in prenašanje dosedanjih izkušenj, temveč tudi kraj, kjer bodo rešili številna aktualna vprašanja samoupravljanja in našega gospodarskega življenja sploh. V tej predkongresni številki objavljamo več odgovorov delegatov na vprašanja o pomenu kongresa in problemih, o katerih bodo na njem razpravljali.

Delegat »Litostroja«:

IZBOLJŠATI DELOVNO METODO DELAVSKIH SVETOV

Delegat »Litostroja« Jože Jager, sekretar tovarniškega komiteja ZKJ, je izjavil dopisniku »Naše skupnosti«, da veliko pričakuje od prvega kongresa delavskih svetov. Na njem bodo imeli delavski sveti iz vse države možnost za medsebojno izmenjavo izkušenj, kar jim na dosedanjih zborih ni bilo mogoče.

»Na kongresu bi morali,« je dejal tov. Jager, »govoriti o delovni metodi samoupravnih organov, to je delavskih svetov in upravnih odborov. Predvsem ne zadoštuje ugotoviti samo, o čem naj delavski sveti razpravljajo in kaj vse spada v njihovo pristojnost, temveč bi bilo treba do konca razčistiti, kako in na kakšen način naj delajo organi samoupravljanja, da bi imeli več uspehov. To vprašanje po našem mnenju ni dovolj izkristalizirano. Tu je treba govoriti o poslovnih organov upravljanja, rednih sestankih, vodenju dobrih zapisnikov, formuliranju in izvajanju sklepov in odlokov. Splošno, o notranji solidnosti dela delavskih svetov.

Razen tega se postavlja tudi vprašanje, kako vključiti v delo samoupravnih organov razen članov delavskih svetov tudi kolektiv, to je, kakšne komisije naj obstojajo in kako naj te komisije delajo. Delavski sveti po obratih so se razen drugega izkazali kot šola delavskega samoupravljanja, ker je obratna problematika delavcem bližja kakor problematika vsega podjetja.

Rudnik svinca v Zletovu:

ZA VEČJO SAMOSTOJNOST DELAVSKIH SVETOV PRI RAZDELJEVANJU SKLADOV

Rudnik svinca in cinka v Zletovu bo na kongresu zastopal Tode Arsov, relativno mlad rudarski delavec. Na tem delovnem mestu dela že od l. 1946. V tem času je postal kvalificiran jamski električar. Opravljal je razne dolžnosti v partijski in sindikalni organizaciji. Lani je bil predsednik delavskega sveta v rudniku, letos pa je bil izvoljen za predsednika upravnega odbora podjetja.

Na vprašanje, s kakšnimi predlogi bo šel na kongres, je dejal, da bodo končni predlogi njegovega kolektiva formulirani na diskusiji debatnega kluba rudnika Zletovo. Kljub temu pa je označil vprašanja, o katerih bi morali po njegovem mnenju razpravljati:

»Predvsem, pravice delavskih svetov so

v razdelitvi skladov podjetja precej omejene, ali pa toliko odrejene, da ne pride njihova samostojnost v razdelitvi teh skladov dovolj do izraza. Mnenja smo,« je dejal tov. Arsov, »da bi morali delavskim svetom dati večja pooblastila, da bi samostojno odločali ne samo o tem, koliko sredstev bodo potrošili, temveč tudi: za kaj jih bodo potrošili. Zakonske omejitve, ki določajo, za kaj je mogoče potrošiti sredstva za samostojno razpolaganje, precej vežejo samoiniciativo in samostojnost delavskih svetov. To velja posebno za večja podjetja, kakršen je naš rudnik, kjer so ti skladi precej veliki in kjer je mogoče z njimi napraviti koristne stvari tudi izven določenih okvirov.

Na to je navezale tovariš Arsov tudi vprašanje izdelave osnovnih zakonov in drugih gospodarskih predpisov. Ker se ti predpisi večinoma nanašajo na gospodarska podjetja, je Arsov mnenja, da bi morali pomembnejše zakonske predpise preden jih sprejmemo, dati v razpravljanje delovnim kolektivom ali delavskim svetom, da bi ti mogli podati svoje pripombe in predloge. Pripomnil je, da se to v posameznih primerih prakticira, da pa to še ni postal stalen delovni sistem pri sprejemanju zakonskih predpisov. Kot primer je uvedel uredbo o razdelitvi skupnega dohodka gospodarskih organizacij.

Medvodski zastopnik:

DELAJSKIM SVETOM VEČJE PRISTOJNOSTI

Delovne kolektive iz medvodske občine bo zastopal Anton Dobravec, predsednik upravnega odbora tovarne specialnih mizarskih izdelkov »Sora« v Medvodah v ljubljanskem okraju.

»Pričakujemo od kongresa,« je dejal tov. Dobravec, »da bo pomenil preokret v razvoju delavskega samoupravljanja in da bodo dobili po kongresu delavski sveti večje pristojnosti. Delavsko samoupravljanje je v svojem razvoju že doseglo stopnjo, ko mu je mogoče zaupati v razpolaganje tudi večja sredstva.

Mnenja smo, da bo na kongresu veliko govora o rekonstrukcijah podjetij. V tekstilni, lesni in drugih vejah industrije je splošen pojav, da so strojne naprave zastarele, to vprašanje pa je v tesni zvezi z materialno osnovo delavskega samoupravljanja. Dosedanja sredstva so bila premajhna, da bi bili lahko mislili na rekonstrukcijo v večjem obsegu.

V lesni industriji imamo nadalje veliko priučenih delavcev, ki so opravili izpit, ni pa v tej industriji pravih nazivov, kar onemogoča strokovni dvig kadrov in ne vpliva spodbudno. Podoben položaj je tudi v drugih vejah in bi bilo zato potrebno rešiti vprašanje nazivov v gospodarstvu.

Mnenja smo, da bi bilo treba razmerje med delavskim svetom, upravnim odborom in direktorjem s predpisi bolj razme-

jiti, da ne bi prihajalo do nepotrebnih nesoglasij. Dobro bi bilo, če bi tudi sklade za kadre prenesli na občine, v večjih podjetjih tudi na sama podjetja, ker bodo v tem primeru bolj učinkovito uporabljeni po dejanskih potrebah. Predvsem pa je treba vsem podjetjem v FLRJ ustvariti enake pogoje in bolj zaupati v delavske svete.

Zastopnik železarne »Ilijaš«:

POENOSTAVITI RAZDELITEV DOHODKOV

Zastopnik železarne »Ilijaš« Marinko Stojnić, kovinar, je med drugim dejal:

»Tako Goražde kakor Zenico, Blažuj, Ilijaš in vsa druga nova podjetja muči problem anuitet, zaradi česar smo zelo dragi in s težavami konkuriramo na svetovnem tržišču.

Način razdelitve dohodkov — mislim na administrativno stran tega posla — je tako zapleten, da nam je računovodstvo vedno neažurno, zahteva mnogo ljudi in nadurnega dela, člani delavskega sveta pa se s težavo znajdejo kaj od dohodkov pripada komu. Vztrajamo na tem, da naj se način razdelitve poenostavi.

Nadalje, ker niso razmejene pristojnosti med delovno inšpekcijo in finančno kontrolo na eni strani ter med podjetji na drugi strani, ne moremo dovolj upoštevati higiensko-tehnično in zdravstveno varstvo naših delavcev. Veliko časa mine, preden dobimo dovoljenje, da odpremo ambulanto v podjetju, nakupimo varovalne obleke itd., čeprav je vse to zujno in koristno za naše podjetje in njegov gospodarski uspeh.

Podjetje »Radnik«:

ŠIRŠA POOBLASTILA DELAVSKIM SVETOM V OBRATIH

Zastopnik tesarske industrije iz podjetja »Jahorina« se zavzema za večja pooblastila delavskim svetom v samostojnih obratih. Zastopnik gradbenega podjetja »Radnik« Boro Babunović gre dlje in pravi:

»Ne samo, da so nujni organi delavskega samoupravljanja na vsakem samostojnem gradbišču, temveč je treba uvesti tudi samostojna računovodstva za te obrate. Tako se ne bi dogajalo, da bi nerenabilen obrat živel na račun drugega. Razen tega bi bilo treba končno že izoblikovati status gradbenega delavca, ker je brez tega gradbeništvo neke vrste medpotna postaja iz kmetijstva v industrijo. Nad 50 odstotkov delavcev zeniške železarne so bili gradbinci, ki so se v iskanju bolj sigurnega položaja glede delovnega razmerja preselili med kovinarje. Nimamo še izdelanega statusa poslovanja v gradbeništvu in tako pridejo pogosto prevelike pristojnosti vodij posameznih od-